

ORDFØRERENS TALE VED FRIGJØRINGS- OG VETERANDAGEN

FINNSNES, 8. MAI 2025

Ærede veteraner

Da er det på nytt 8. mai, og frigjøringsdagen etter 2. verdenskrig. I år er det 80 år siden den norske befolkning fikk sin frihet tilbake etter 5 års okkupasjon av det tyske nazi-regimet. Etter fem år med konflikt og krig seiret de allierte da den tyske hæren overga seg, og den 2. verdenskrig var over.

I alle år siden den gang, er 8. mai markert over hele landet, som en påminnelse til oss alle om de lidelser krigen påførte våre lokalsamfunn, vår handelsflåte og øvrige samfunnsinteresser, og selvsagt aller mest til minne om de som ofret det aller kjæreste de hadde, nemlig eget liv, for vårt lands frihet.

I 2010, så besluttet Regjeringen at denne dagen skulle omtales «veterandagen», for å styrke anerkjennelsen av innsatsen til militære veteraner.

Veterandagen skal hedre deltagere i andre verdenskrig, så vel som dem som har tjenestegjort i FNs fredsbevarende styrker og andre internasjonale operasjoner.

Senere er veteranbegrepet utvidet til også å gjelde alle nordmenn som har gjort en innsats for Norge for å sikre fred, frihet og demokrati. Dette være seg innenfor landets grenser, så vel som i utlandet, så vel i fredstid som i krigstid.

Veterandagen er dermed en norsk merkedag for å styrke anerkjennelsen av innsatsen til samtlige militære veteraner i Norge.

Selv om okkupasjonstiden ligger 80 år tilbake i tid, og det er svært få gjenlevende som den gang deltok i militære operasjoner på norsk jord, så må vi lære yngre generasjoner at vi aldri kan tillate oss å glemme den innsats som disse som falt for Norges fred og frihet, og mange andre la ned for at

vårt land har kunnet utvikle seg til det som det er i dag.

Dette er også en sunn påminnelse om at en varig fredstanke, dessverre ikke ligger nedfelt i det menneskelige tankesett. Selv om tanken om dyp fred er edel, så er den også dessverre naiv, noe vi akkurat nå ser rundt oss flere steder i verden.

Vi som bor i denne nordlige del av vårt land har en egen nærhet til historien om andre verdenskrig. Det var i området rundt Narvik og Gratangsfjellet den tyske krigsmakten ble påført sitt første nederlag, det var her tyskerne brente ned gård og grunn under tilbake-trekningen, og det var her vi aller mest merket virkningene av den kalde krigen. Det er også vi i nord som har nabo fra øst som har gitt oss en ny situasjon med krig i Europa.

Også i Senja kommune har vi en lang og stolt historie

med veteraner. Mer enn 200 innbyggere fra Senja kommune deltok i fjellkrigen i 1940 og kampen om Narvik. Sivile fiskeskøyter fra kommunen deltok i troppe-transport og ammunisjons-etterforsyning under selve angrepet.

Mange ofret sine liv i kampene, slik som i Svensgrunntredien utenfor Senja den 12. april 1943, da en Sovjetisk ubåt beskjøt flere norske fiskebåter. Dette krevde livet til 10 lokale fiskere.

I Senja kommune har vi flere minnesteder over falne fra andre verdenskrig, både på Bjorelvnes, Botnhamn, Medby, Vangsvik og Skaland.

Helt siden vi selv opplevde å være okkupert, har Norge deltatt i over 120 internasjonale operasjoner i 40 land og fire verdensdeler og over 120 000 menn og kvinner har bidratt i kampen

for demokrati og menneskeverd.

I regi av FN, NATO, EU og OSSE. Fra Tysklandsbrigaden via operasjoner i Midt-Østen, på Balkan til Afghanistan. I Afrika har Norge også bidratt i operasjoner, som i Sudan, Mali, Kongo og Libya. Norge deltar kontinuerlig i nasjonale- og internasjonale operasjoner i en eller annen form, samt utstasjonering av observatører, hovedsakelig for FN.

I Senja kommune er det registrert ca 160 veteraner fra internasjonale operasjoner som ikke er i tjeneste.

Ivaretakelsen og oppfølgingen av våre veteraner fra internasjonale operasjoner er et samfunnsansvar, og jeg er glad for at Senja kommune har vært sitt ansvar bevisst

og at vi i februar 2024 vedtok en kommunal veteranplan.

I mars i år, så inviterte jeg som ordfører veteraner fra IntOps til et åpent møte. Dette møtet var veldig positivt og med gode tilbakemeldinger. Dette tenker jeg er en god start på et videre godt samarbeid.

Bare for å ha det sagt, så er alle veteraner inkludert i veteranbegrepet i vår plan.

Alle veteranene skal gis den anerkjennelsen og respekten de så rettmessig fortjener, og bli minnet, for den kampen de førte og verdiene de kjempet for.

De siste årene har vi våknet til en ny virkelighet. Med internasjonale kriger, konflikter og økt spenning.

Krigene i Ukraina og Midt-Østen gjør markeringen av 8. mai enda mer aktuell.

Det er viktig at også dagens unge blir minnet på om hva

unge, norske soldater har utrettet. Og ikke minst hvorfor. Investerings i våre soldater er vår beste investering i sikkerheten og i framtiden. Det er bred politisk enighet om at vårt forsvar og beredskap må styrkes, for dette er vårt felles dypeste anliggende og ansvar – vår sikkerhet. Og den må vi være villig til å betale for.

Men vi må aldri glemme at den høyeste prisen er det alltid forsvarets folk som selv må betale. De står i første linje. De er villige til å ofte alt, også eget liv.

Det er dem vi hedrer i dag, med et løfte om at deres innsats og offer aldri skal glemmes. Vi skal føre verdiene videre.

Jeg har nå den ære på vegne av Senja kommune og alle oss som er samlet her i dag, å få legge ned en krans på veteranmonumentet.

Avslutningsvis takker jeg som ordfører i Senja, Midt-

Troms lokalforening av Brigadeveteranforbundet både for organiseringen av veteranenes dag på Finnsnes også i år.

Kjære veteraner, jeg gratulerer hjerteligst med veterandagen, og lar forsvarets eget motto «**For alt vi har, og alt vi er**», minne oss om hvorfor kampene er verdt å ta. Takk for innsatsen.

**TIL ALLE VETERANENES
MINNE, OG I YDMYK
ÆRBØDIGHET OG TAKK!**